

*Мозоль Наталія Іванівна,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент*

ВНЕСОК В.В. КОПЕЙЧИКОВА В РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДРУЧНИКОТВОРЕННЯ

Наукова спадщина доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, Заслуженого діяча науки і техніки України Володимира Володимировича Копейчикова (1923 – 2002 рр.) вражає своєю глибиною та багатогранністю. Значна увага вченого зосереджена на розбудові нової державності, подоланні психологічних комплексів і стереотипів тоталітарного минулого, формуванню нового погляду громадян суспільства на роль і сутність держави. За такого підходу зростає значимість освітнього середовища у формуванні та розвитку громадянської свідомості суб'єктів суспільства. Зокрема наукові напрацювання вченого становлять значний внесок для розвитку вітчизняного підручникотворення як важливого чинника формування правової культури громадян.

Проблема підручникотворення в Україні залишається надзвичайно актуальною в умовах сьогодення, адже від цього, за великим рахунком, залежить майбутнє нашої держави. Реформування національної освіти потребує оновлення її змістового й процесуального компонентів, зокрема підготовки якісного навчального забезпечення. Важливість означеної проблеми обумовлює необхідність системного підходу до вивчення процесу вітчизняного підручникотворення. Важливою віхою в історії вітчизняного підручникотворення вважаємо видання підручників та навчальних посібників за редакцією В.В. Копейчикова.

Чіткістю, послідовністю викладу навчальної інформації, тематичною сконцентрованою навчального матеріалу, що забезпечує взаємозв'язок теоретичних понять, формування єдиної понятійної системи підручника, лаконічність і точність формулювань визначень і теоретичних понять вирізняється підручник «Правознавство», розроблений за загальною редакцією В.В. Копейчикова [1]. Матеріали підручника адресовано широкій аудиторії – від учнів закладів загальної середньої освіти, які опановують основи юридичних знань у межах навчальних предметів «Основи правознавства», «Громадянська освіта» та їхніх учителів, – до здобувачів вищої освіти, які навчаються як у спеціалізованих юридичних закладах, так і в неюридичних закладах вищої освіти. У підручнику послідовно розкрито історію виникнення держави і права, зміст основних дефініцій, що становлять основу поняттєвого апарату загальної теорії держави і права: держава, право, правоутворення, правореалізація, законність і правопорядок, правомірна та протиправна поведінка, юридична відповідальність тощо. Розглянуто основи таких галузей права, як конституційне, трудове, цивільне, екологічне, податкове, підприємницьке, житлове, сімейне, адміністративне, кримінальне, процесуальне, та судової системи правоохоронних та правозахисних органів. При цьому в підручнику

відсутнє дублювання навчального матеріалу, дотримано причинно-наслідкові зв'язки в у його викладі. Терміни та поняття викладені, з одного боку, науково, з другого – доступно для розуміння.

Змістове наповнення підручника «Правознавство» відповідає принципам науковості, цілісності, системності й послідовності викладу навчального матеріалу, що відповідає сучасним науковим концепціям та реалізується через точний і зрозумілий виклад наукових понять. Оптимальне співвідношення обсягу, доцільності, науковості, достатності пояснень, образності викладу навчального матеріалу сприяє досягненню здобувачами вищої освіти очікуваних результатів. Алгоритмізації освітнього процесу сприяють формалізовані завдання та приклади у формі таблиць. Структурні елементи підручника повністю відповідають сучасним вимогам до навчальної книги.

Навчальний посібник «Загальна теорія держави і права» [1], розроблений за загальною редакцією В.В. Копейчикова з використанням методів і принципів пізнання державно-правових явищ, які залишаються актуальними. У посібнику висвітлено суспільні зміни і тенденції їх розвитку, проаналізовано світовий досвід із цих питань, сформульовано основні державно-правові положення. Авторами увагу здобувачів освіти та викладачів сконцентровано на питаннях теорії народовладдя, видах, системах забезпечення і проявів його в Україні. Наведено характеристики основних правових сімей сучасності. Викладення теорії того чи іншого питання автори поєднують з практикою його розв'язання. Важливим є відображення у методичному апараті посібника завдань для залучення до формувального оцінювання та рефлексивних суджень суб'єктів освітнього процесу.

У посібнику наведена достатня кількість прикладів, подано зрозумілі пояснення, вказівки, що викладені доступною науково-просвітницькою стилістикою, доцільно обрані конструкціями для розуміння тексту.

Отже, навчальні книги, розроблені В.В. Копейчиковим, зокрема навчальний посібник «Загальна теорія держави і права» та підручник «Правознавство» не втрачають своєї актуальності та становлять значний внесок ученого у розвиток вітчизняного підручникотворення.

Список використаних джерел

1. Правознавство: підручник. / Авт. кол.: Демський С. Е., Ковальський В. С., Колодій А. М. та інші; За ред. В. В. Копейчикова. – 5-е вид., перероб. та доп. – К: Юрінком Інтер. 2002.

2. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та інші; За ред. В. В. Копейчикова. –К: Юрінком Інтер, 1999. – 320 с.